NAŠA PETRŽALKA

Mesačník mestskej časti Bratislava-Petržalka

PETRŽALKA

Číslo 1 | Ročník 2 | Marec 2020

Námestie ako výzva

Str. 2-3
Koronavírus

Str. 8-9
Ako sa žije vo svete kníh

Str. 16-17
Dotácie v prospech Petržalky

Súboj s neviditeľným

O novom koronavíruse sa vedelo dávno predtým, než sa reálne dostal aj na Slovensko. A keď sem prenikol, spustila sa lavína reakcií. V rýchlom slede prichádzali opatrenia, usmernenia, odporúčania a pokyny. Pre lepší prehľad vám prinášame základný súbor užitočných informácií o koronavíruse a súvisiacej prevencii. Oveľa podrobnejšie a aktualizované informácie nájdete na našej stránke petrzalka.sk.

KORONAVÍRUS

Koronavírus spôsobuje ochorenie COVID-19, ktoré patrí medzi kvapôčkovú infekciu a jeho inkubačná doba je 2 až 14 dní. Prejavuje sa kašľom, horúčkou, sťaženým dýchaním, bolesťami hrdla, hlavy, svalov a kĺbov. Koronavírus bol identifikovaný v Číne a postupne zasahoval ďalšie krajiny. Na Slovensku sa vydávali usmernenia v rámci prevencie proti koronavírusu ešte pred zistením prvého prípadu ochorenia COVID-19. Na úrovni Bratislavy sa kládol dôraz na odporúčania vo vzťahu k školám a k zariadeniam pre seniorov, pretože seniori patria k najohrozenejším skupinám obyvateľstva. Vo všeobecnosti sa však prízvukovala potreba zvýšenej hygieny. Prvý prípad ochorenia sa na Slovensku potvrdil 6. 3. a v nadväznosti na to došlo k masívnejším opatreniam na zabránenie šírenia koronavírusu. K tým najvýraznejším patrilo v Bratislave dočasné zatvorenie stredných škôl, ku ktorým následne pribudli základné, materské, umelecké aj niektoré vysoké, a takisto zákaz kultúrnych, športových, spoločenských či iných verejných podujatí, a to na na celoslovenskej úrovni. Nariadená bola aj povinná karanténa pre ľudí, ktorí sa vrátili z rizikových oblastí. V krajine bola následne vyhlásená mimoriadna situácia, priebežne pribúdajú ďalšie rozhodnutia a pokyny, ktoré na tomto mieste nemôžeme zachytiť, no všetky dôležité informácie vrátane užitočných rád a kontaktov sú zverejnené na našej webovej stránke petrzalka.sk, ale napríklad aj na stránkach Hlavného mesta (bratislava.sk) či Úradu verejného zdravotníctva SR (uvzsr.sk).

MČ Petržalka by chcela vyzvať obyvateľov, aby nepodliehali panike, a požiadať ich o zodpovedný prístup k dodržiavaniu preventívnych opatrení v záujme čo najefektívnejšieho riešenia situácie.

dan

Ako znížiť riziko nákazy koronavírusom

Dodržiavať osobnú hygienu - pravidelné a dôkladné umývanie rúk mydlom a teplou vodou, prípadne použiť dezinfekčný prostriedok na báze alkoholu.

Zakrývať si pri kýchaní a kašľaní nos a ústa vreckovkou, ktorú treba po použití odhodiť do koša.

Nechytať si oči, ústa, nos neumytými rukami.

Nosiť ochranné rúška na verejnosti.

Dbať na zvýšenú dezinfekciu povrchov v domácnostiach.

Vyhýbať sa miestam s vyššou koncentráciou ľudí.

Pri príznakoch ochorenia zostať doma a kontaktovať lekára telefonicky, nie osobne.

Obmedziť podávanie rúk a udržiavať si odstup od ľudí.

0947 487 498

LINKA PRE OSAMELÝCH SENIOROV

Mestská časť Bratislava-Petržalka v súvislosti s koronavírusom pomáha osamelým seniorom, osamelým ľuďom s ťažkým telesným postihnutím, osamelým ľuďom s vážnym chronickým ochorením, a to zriadením telefónneho čísla **0947 487 498**, kde môžu nahlásiť potrebu napr. donášky nákupu potravín, drogérie či liekov.

Kontakt je určený výlučne pre osamelých občanov mestskej časti, ktorí sú odkázaní na pomoc inej osoby a nemajú žiadnych rodinných príslušníkov alebo iného známeho, ktorý by im tento druh pomoci vedel poskytnúť.

PETRŽALKA

DOBRÍ SUSEDIA SI POMÁHAJÚ

Uistite sa, či sú Vaši osamelí susedia v dôchodkovom veku v poriadku: telefonicky, rozhovorom cez dvere, elektronicky, prípadne cez zvonček alebo u ich rodinných príslušníkov.

Zistite, či nepotrebujú s niečím pomôcť: nákupy, pošta, vyniesť smeti. Pokiaľ máte možnosť, pomôžte im. Informujte ich zároveň o dôležitých kontaktoch.

Úrad verejného zdravotníctva SR:
0917 222 682, novykoronavirus@uvzsr.sk

Regionálny úrad verejného zdravotníctva SR:
0917 426 075

Národné centrum zdravotníckych informácií:
0800 221 234

WWW.UVZSR.SK | WWW.PETRZALKA.SK

Čo bude s Námestím Republiky? Aj Petržalčania môžu rozhodnúť

FOTO: Ivana Vrabľová

Zabudnutý verejný priestor v centre Petržalky sa dočká dlho očakávanej premeny. Mestská časť pripravuje participatívny proces k obnove Námestia Republiky.

Čo je to vlastne participatívny proces? V podstate ide o priame zapojenie obyvateľov do rozhodovania o realizácii projektov verejnej správy. Úspešné participatívne procesy na Slovensku nájdeme napríklad v Trenčíne, kde sa takýmto spôsobom vytvorilo ideové zadanie pre architektonickú súťaž na pešiu zónu v centre mesta. Takisto máme pozitívny výsledok takéhoto prístupu vo Zvolene, kde Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja úspešne vyriešil obnovu budovy bývalého Gymnázia Mateja Bela na Okružnej ulici.

Prvým veľkým krokom bude zber informácií od Petržalčanov, na ktorý sa využije štruktúrovaný dotazník.

Participatívne vytváranie ideového zadania (rozhodnutie, čo chceme mať) pre architektonickú súťaž (rozhodnutie, ako to bude vyzerať) so zámerom obnovy verejného priestoru je v Európe klasický spôsob, ako pristupovať k revitalizácii budov, parkov či iných priestranstiev. Verejná správa sa prostredníctvom profesionálnej a kvalitnej participácie dokáže dopracovať k obnove verejného majetku tým najtransparentnejším spôsobom a na základe reálnych potrieb občanov.

Mestská časť Bratislava-Petržalka plánuje vytvorenie ideového zadania podoby verejného priestoru známeho ako Námestie Republiky. O spolupráci a už aj o podobe participácie rokuje s víťazom verejného obstarávania, ktorým je občianske združenie Punkt. Je to profesionálne zoskupenie ľudí, ktorí aktívne zapájajú verejnosť do mestského plánovania. OZ Punkt stojí za úspešnými bratislavskými projektmi, akým bol napríklad Dobrý trh, ale aj socioekonomický audit územia Mickiewiczovej ulice či prieskum Panenskej ulice a okolia, ktorý vyústil do vôbec prvého manuálu verejných priestorov v hlavnom meste. Tento manuál definoval koncepciu a princípy rozvoja a obnovy ulíc, pričom zóna Panenská sa mala stať v tomto smere príkladovou štúdiou pre rekonštrukciu podobných bratislavských ulíc.

Celý proces participácie vo vzťahu k Námestiu Republiky bude prebiehať v niekoľkých fázach a citlivým spôsobom doň budú zapojení všetci radoví občania žijúci v priamom aj širšom okolí námestia, predstavitelia OZ Kaspian, ktoré v tomto priestore prevádzkujú obľúbený skatepark, odborná verejnosť v zosobnení architektov či sociológov a, samozrejme, aj petržalskí komunálni politici. Prvým veľkým krokom bude práve zber informácií od Petržalčanov, na ktorý sa využije štruktúrovaný dotazník. Jeho distribúcia sa predbežne plánuje na prelom marca a apríla. V elektronickej forme bude potom dostupný aj na stránke petrzalka.sk, no medzi obyvateľmi bude kolovať i v tlačenej forme a stane sa taktiež súčasťou ďalšieho čísla novín Naša Petržalka. Toto je v rámci participatívneho procesu kľúčová fáza. Preto by sme radi vyzvali obyvateľov Petržalky, aby sa do dotazníkového zberu informácií, podnetov a nápadov aktívne zapojili.

Poloha námestia

Námestie Republiky sa nachádza v miestnej časti Dvory a má priamu nadväznosť na tzv. centrálnu os v mestskej časti Bratislava-Petržalka. Kompozične vychádza z princípu moderného urbanizmu. Nemá teda jasne formulovanú hranicu, je skôr voľným územím ako artikulovaným mestským priestorom. Ohraničuje ho štvorprúdová cestná komunikácia Jiráskovej ulice, Chorvátske rameno, budovy občianskej vybavenosti – Petržalské bowlingové centrum, Tatra Banka a Petržalská plaváreň – napojené na bytový dom s terasou na Tupolevovej ulici. Na opačnej strane ramena je centrálna rozvojová os Petržalky s budúcou trasou električky a zastávkou Romanova, ďalej je tam obchodný dom Kaufland a v susedstve DK Zrkadlový háj. Na druhej strane cesty sa nachádza CC Centrum. Občianska vybavenosť je v tejto lokalite veľmi dobrá, v blízkosti je pobočka pošty, potraviny, reštaurácia...
V dosahu je zdravotné stredisko na Fedinovej, Okresný súd Bratislava

V, ZŠ Tupolevova aj ZŠ a ZUŠ na Prokofievovej ulici, kde nechýba ani pobočka Miestnej knižnice Petržalka.

Pozemky námestia sú vo vlastníctve Hlavného mesta SR Bratislavy a spravuje ich MČ Petržalka. Cestná komunikácia II. triedy na Jiráskovej ulici, ohraničujúca Námestie Republiky zo severu, je v správe Hlavného mesta. Chorvátske rameno a jeho berma sú v štátnom vlastníctve a spravuje ich Slovenský vodohospodársky podnik Bratislava, odštepný závod Šamorín.

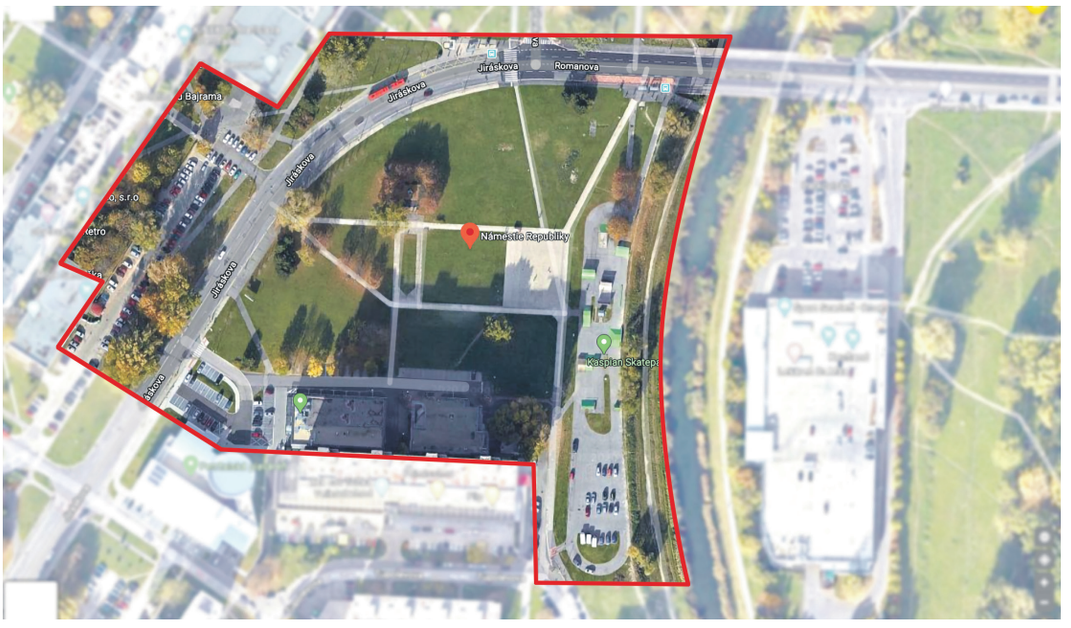

V participatívnom procese sa predbežne ráta s vyznačeným územím.

História

Ak by ste na toto priestranstvo prišli povedzme pred štyridsiatimi rokmi, ocitli by ste sa na Námestí Májového povstania českého ľudu. Tento názov si vyslúžilo podľa pražského protifašistického povstania z roku 1945 a dodnes sa v centrálnej časti námestia nachádza pamätník (z roku 1985, autor je neznámy) pripomínajúci túto významnú udalosť moderných dejín Česka a Slovenska.

V ére socializmu sa na tomto mieste organizovali prvomájové sprievody. V roku 1991 Námestie Májového povstania českého ľudu zaniklo a potom sa dlho nachádzalo v akomsi stave neurčenosti. Presnejšie až do roku 2013, keď vzniklo Námestie Republiky. Otázkou, ako pomenovať toto priestranstvo, sa najskôr zaoberala názvoslovná komisia mestskej časti Petržalka, ktorá posúdila viaceré návrhy a prijala tri z nich v tomto poradí: Námestie mládeže, Námestie Republiky a Námestie svornosti. Následne sa mohli obyvatelia zapojiť do anketového hlasovania, ktorý z uvedených názvov by podľa nich najlepšie korešpondoval s daným priestorom. Víťaz je známy. Názov Námestie Republiky schválilo miestne zastupiteľstvo a na základe jeho uznesenia i mestskí poslanci prostredníctvom Všeobecne záväzného nariadenia č. 9/2013 z 12. 12. 2013.

Aktuálny stav

V súčasnosti sa spevnená časť námestia využíva na spoločenské a kultúrne podujatia mestskej časti. Už tradične sa tu konajú navštevované Petržalské vianočné trhy. Plocha bývalého parkoviska susediaca s Chorvátskym ramenom slúži ako spomínaný skatepark. Priestor námestia však nemá jasne zadefinovanú funkciu a využitie. Výsledkom je do značnej miery zdevastované a chátrajúce územie, poškodzované vandalmi. Aj obyvatelia ho vnímajú ako zanedbané. No jeho poloha, veľkosť i pomerne jednoduchý prístup k elektrickému napojeniu mu poskytujú veľký potenciál do budúcnosti, napríklad na organizovanie ďalších spoločenských a kultúrnych podujatí.

Verejná správa sa prostredníctvom participácie dokáže dopracovať k obnove verejného majetku najtransparentnejšie.

Pre budúce využitie námestia, a teda aj pre prípadnú architektonickú súťaž, zatiaľ chýba presnejšie zadanie. K dispozícii sú čiastkové predstavy o jeho využití zo strany odborníkov či politických predstaviteľov. Tie vychádzajú z procesu zapájania verejnosti do diskusie o budúcej podobe centrálnej petržalskej osi a zo štúdie kolektívu prof. Bohumila Kováča (víťaz architektonickej súťaže Riešenie centrálnej rozvojovej osi Petržalky z prelomu rokov 2013/2014). Súčasne existujú projektové zámery pre blízke okolie – nosný systém MHD Petržalská radiála a príprava priečnych napojení cez centrálnu os. Doteraz však nebol k dispozícii detailnejší popis súčasnej situácie ani prognóza budúceho stavu tohto konkrétneho priestoru.

Vďaka príprave participatívneho procesu na obnovu Námestia Republiky by sa to malo v najbližších mesiacoch zmeniť. Cieľom je vytvorenie ideového zadania, na základe ktorého bude môcť vzniknúť presné zadanie pre verejnú architektonickú súťaž. Zámerom MČ Petržalka je revitalizovať priestor nielen samotného námestia, ale aj brehu Chorvátskeho ramena, cesty pretínajúcej toto územie a verejných priestranstiev, ktoré susedia s objektmi občianskej vybavenosti a bytových domov. Z predchádzajúceho vyplýva, že podoba tejto revitalizácie je zatiaľ nejasná. V tomto prípade je však lepšie povedať otvorená. Pretože počas prvého kroku na tejto ceste bude do veľkej miery záležať aj na názoroch, podnetoch a pripomienkach od vás, obyvateľov Petržalky.

as

FOTO: Juraj Molnár

V petržalských voľbách zvíťazilo OĽaNO

Vo voľbách do Národnej rady SR (29. 2.) dali občania v Petržalke najviac hlasov hnutiu OĽaNO, ktoré sa stalo aj celkovým víťazom volieb. Ďalšie výsledky v Petržalke však už nekopírujú tie celoslovenské.

FOTO: Jakub Kuruc

TÉMA

V najväčšej mestskej časti Bratislavy prebiehali voľby v 96 okrskoch a podľa oficiálnych údajov Štatistického úradu SR sa na nich zúčastnilo 69 208 voličov. Odovzdaných bolo 68 572 platných hlasov a viac ako štvrtina z nich (25,87 %) patrila hnutiu OĽaNO, pre ktoré sa v Petržalke rozhodlo 17 741 voličov. Uvedený percentuálny údaj je porovnateľný s celoslovenským výsledkom, kde získalo víťazné hnutie 25,02 % hlasov. Na druhom mieste v rámci Slovenska však skončila strana SMER – SD (18,29 %), čo pre Petržalku neplatí. Tam sa voliči priklonili ku koalícii PS a Spolu, ktorá získala 9 595 platných hlasov, teda 13,99 %. Z pohľadu percentuálnej úspešnosti je to zhruba dvojnásobok v porovnaní s podielom na celonárodnej úrovni, ktorý bol len 6,96 % a v dôsledku toho sa menovaná koalícia nedostala do parlamentu.

Aj ďalšie výsledky strán sa v petržalských voľbách líšia od tých celkových. Kým tretí najvyšší zisk voličských hlasov na Slovensku mala strana SME RODINA (8,24 %), v Petržalke došlo k pomerne tesnému „súboju“ medzi SMEROM – SD a SaS, ktorý napokon vyhral SMER s 12,76 % a Sulíkova Sloboda a Solidarita získala 12,4 % hlasov. V prepočte na ľudí je rozdiel medzi týmito „rivalmi“ 246 hlasov. Piatou najvolenejšou stranou v mestskej časti je ZA ĽUDÍ (8,81 %), až za ňou nasleduje Kollárovo hnutie SME RODINA (6,93 %), a Kotlebovci – Ľudová strana Naše Slovensko (ĽSNS), ktorá bola v celoslovenskom meradle štvrtou najúspešnejšou (7,97 %), skončila v Petržalke až siedma so ziskom 4,85 %.

Čo sa týka politického rozloženia voličských preferencií, štvorica strán čerstvo zostavenej vlády získala v petržalských voľbách väčšiu podporu ako v celoslovenských, dovedna viac ako 54-percent hlasov, nevraviac o tom, že v mestskej časti sa cez 7-percentnú hranicu potrebnú na účasť v parlamente bez problémov prehupla koalícia PS a Spolu. Naopak, citeľne slabšie pozície zaznamenali v Petržalke strany SMER – SD a ĽSNS. Kotlebovci pritom neprekročili ani hranicu 5 %.

Právo prednostného hlasovania využilo v mestskej časti 55 715 voličov a návratných obálok z cudziny bolo 1 285.

Pre zaujímavosť, z výsledkov petržalských volieb vyplýva aj to, že z 24 politických strán a hnutí zaradených do volieb získalo 8 menej ako sto hlasov. Celkovo najnižší počet mala Slovenská liga s 18 hlasmi (0,02 %). **dan**

Navrhnite osobnosť Petržalky 2020

Oceňovanie osobností Petržalky patrí medzi tradičné podujatia festivalu Dni Petržalky, ktorý bude prebiehať od mája a jeho súčasťou budú rôzne celospoločenské, kultúrne, charitatívne i športové podujatia určené pre všetky vekové kategórie obyvateľov a návštevníkov Petržalky. Ocenenie osobností, ktoré prispeli k rozvoju mestskej časti a natrvalo sa zapísali do jej histórie, pripravuje samospráva v rámci Dní Petržalky od roku 1998. Toto prestížne ocenenie si prevzalo už 120 osobností. Pripomeňme, že vlani ho získali Soňa Hanzalová (za prínos v oblasti vzdelávania a voľnočasových aktivít detí predškolského veku), Ivan Horský (za nezištnú občiansku aktivitu a prínos pre vzdelávanie verejnosti v oblasti histórie), Marek Chrastina (za nezištnú občiansku aktivitu a zlepšovanie životného prostredia v Petržalke) a Martin Kleibl (za výnimočný prínos pre záchranu pamätihodností a ich zviditeľnenie v Petržalke). Návrhy na rok 2020 môžu predkladať neziskové združenia, organizácie, verejné či vzdelávacie inštitúcie, občianske spolky, ale aj samotní Petržalčania do **4. 4. 2020**. Návrh musí obsahovať:

1. meno a priezvisko predkladateľa a jeho kontaktné údaje (telefonický, e-mailový),
2. navrhovanú osobnosť, jej adresu, telefonický a mailový kontakt,
3. krátku charakteristiku navrhovanej osobnosti – v čom vidí navrhovateľ jej výnimočný prínos pre rozvoj mestskej časti a jej každodenného života.

Svoje návrhy môžete zasielať poštou na adresu Miestny úrad MČ Bratislava-Petržalka, referát kultúry a športu, Kutlíkova 17, 852 12 Bratislava, prípadne ich môžete doručiť osobne do podateľne MÚ alebo poslať e-mailom na adresu daniela.emeljanovova@petrzalka.sk.

Odovzdávanie ocenení sa uskutoční 3. 6. 2020. Záverečný galaprogram Dní Petržalky sa bude konať 13. 6. 2020.

Daniela Emeljanovová/red

Kultúrne zariadenia Petržalky už majú novú riaditeľku

Miestne zastupiteľstvo v Petržalke schválilo 3. 3. na svojom mimoriadnom zasadnutí novú riaditeľku Kultúrnych zariadení Petržalky (KZP). Stala sa ňou Monika Korenčiová, ktorá dlhodobo pôsobí v oblasti kultúry a umenia. Návrh na jej vymenovanie predložil miestnemu zastupiteľstvu starosta Ján Hrčka po odporúčaní komisie výberového konania, ktoré sa uskutočnilo 13. 2.

FOTO: archív M. Korenčiovej

AKTUÁLNE

Mestská časť Bratislava-Petržalka vyhlásila výberové konanie na túto pozíciu krátko po tom, čo sa funkcie vzdal dlhoročný riaditeľ KZP Peter Litomerický. Do určeného termínu 6. 2. 2020 bolo na miestny úrad doručených 10 žiadostí, a z nich vybrali zástupcovia mestskej časti a odbornej verejnosti do výberového konania iba tých uchádzačov, ktorí spĺňali kvalifikačné predpoklady v požadovanom rozsahu. Postúpili piati uchádzači, ktorí sa následne prezentovali pred sedemčlennou výberovou komisiou zloženou z poslancov mestskej časti a pracovníkov miestneho úradu. Komisia sa pri vyhodnotení pohovorov jednohlasne zhodla na víťazke výberového konania Mgr. art. Monike Korenčiovej, ktorú odporučila starostovi MČ Petržalka na pozíciu riaditeľky KZP. Miestne zastupiteľstvo ju na základe návrhu starostu schválilo do tejto funkcie ku dňu 15. 3.

Monika Korenčiová má dlhoročné pracovné skúsenosti ako výkonná producentka a manažérka v oblasti kultúry. Okrem iného spoluzakladala občianske združenia Divadlo a.ha a Divadlo Malá scéna STU a pôsobila na vedúcich pozíciách menovaných divadiel, bola vedúcou výroby dabingu vo verejnoprávnej televízii, samostatnou referentkou pre kultúru a kurzy v Miestnom kultúrnom centre v Bratislave-Starom meste, stojí za viacerými vzdelávacími a osvetovými projektmi, je členkou niekoľkých organizácií so zameraním na kultúru a umenie (Slovenská koalícia kultúrnej diverzity, Slovenská únia televíznych tvorcov) a bola aktívna aj v oblasti samosprávy. V roku 2013 ju nominovali na cenu Krištáľové krídlo v kategórii Filantropia.

„Pracujem v kultúre skoro 30 rokov. Poznám prostredie a možnosti. Petržalka je mesto v meste. Je to výzva, kde môžem využiť všetky svoje znalosti a schopnosti,“ povedala Monika Korenčiová pre Našu Petržalku. *„Do výberového konania som sa prihlásila s vierou, že by mohlo byť nezávislé a nestranícke. Moja intuícia ma nesklamala. Som milo prekvapená z prístupu starostu a poslancov. Zatiaľ sa zdá, že si všetci uvedomujú, aká je kultúra dôležitá pre spoločnosť.“*

Petržalka je mesto v meste. Je to výzva, kde môžem využiť všetky svoje znalosti a schopnosti.

Novozvolená riaditeľka KZP ďalej uviedla, že vidí značný potenciál v mladých ľuďoch, ktorých je v Petržalke veľa. *„Fungujú väčšinou ako občianske združenia a mojou snahou bude vytvoriť im potrebné prostredie na tvorbu a realizáciu. Nevynechám ani vzdelávanie a nové umelecké projekty.“* Monika Korenčiová zároveň poznamenala, že finančné prostriedky na obnovu kultúrnych zariadení bude hľadať aj cez eurofondy. *„Budú nové výzvy a granty. A my musíme byť pripravení. Potrebujeme to všetci. Deti, mladí aj seniori,“* skonštatovala. *„Dnes si však želajme hlavne veľa zdravia a vzájomného rešpektu,“* dodala na záver v kontexte aktuálnej situácie, keď sú podujatia KZP zrušené, respektíve presunuté v rámci opatrení na zastavenie šírenia koronavírusu.

Zriaďovateľom Kultúrnych zariadení Petržalky je MČ Petržalka. V správe KZP sú Dom kultúry Zrkadlový háj (Rovniankova 3), Dom kultúry Lúky (Vigľašská 1) a CC Centrum (Jiráskova 3). Nová riaditeľka sa bude v prvej fáze venovať predovšetkým analýze súčasného stavu KZP, aby sa oboznámila s celkovým fungovaním, ako aj s vnútornými i vonkajšími vzťahmi jednotlivých zariadení. Na základe toho bude postupne popri čiastkových rozhodnutiach a úpravách pripravovať aj komplexnú koncepciu riadenia a rozvoja KZP na predloženie miestnemu zastupiteľstvu.

dan

Petržalka mala opäť svoj talent v Prahe

V hlavnom meste Česka sa vo februári uskutočnil 13. ročník súťaže Talent Prahy 5, ktorá je určená amatérskym hudobníkom z oblasti klasickej hudby, spevákom (vrátane muzikálových interpretov) a speváckym zborom. Súťaží sa v štyroch kategoriách: 1. súťažiaci do 15 rokov, 2. súťažiaci od 15 do 26 rokov, 3. špeciálna kategória Mimoriadny talent – študenti hudobných konzervatórií, iných vyšších odborných hudobných škôl či vysokých hudobných škôl, 4. spevácke zbory.

S potešením sme opäť prijali pozvanie na slávnostný koncert víťazov, ktorý býva vyvrcholením súťaže. Okrem víťazov jednotlivých kategórií sa 27. 2. na koncerte v Národnom dome na Smíchove zúčastnili aj čestní hostia zo Slovenska, z Maďarska, Rumunska a zo Srbska. Galavečeru predchádzali dva dni náročného „zohrávania sa“ mladých umelcov s Pražským komorným orchestrom. Petržalku na veľkolepom koncerte zastupovala študentka ZUŠ Jána Albrechta Ľubica Luščanová, ktorá študuje hru na klarinet pod vedením pedagogičky Barbory Sláčikovej. Ľubica zahrala Mozartov Koncert pre klarinet a orchester A dur KV 622 (II. Adagio).

Daniela Emeljanovová (MÚ Petržalka)

FOTO: autorka

Némethová: Čitateľov máme čoraz viac

FOTO: Michaela Kostková

Marec je mesiac kníh a knihy sú s človekom úzko spojené aj v digitálnej ére. Našťastie. Je to tak aj vďaka ľuďom, ako je Viera Némethová. Metodička Miestnej knižnice Petržalka pripravuje rozmanité programy a prináša jasné dôkazy, že literatúra nám má stále čo ponúknuť.

Pracuješ ako vedúca knižnično-informačných služieb a metodička, si jeden z pilierov knižnice. Ako vyzerá tvoj pracovný deň?

Začína sa približne o pol deviatej. Moja práca spočíva v koordinácii podujatí, projektov, akcií, výstav a služieb pre našich čitateľov. Som k dispozícii svojim kolegom na desiatich pobočkách knižnice, koordinujem ich prácu, spravujem webovú stránku, starám sa aj o tú facebookovú, odpovedám na maily čitateľov a našich partnerov, a rôzne iné veci. Nie je to práca odvtedy dovtedy, pretože podvečer a večer máme zase rôzne programy, ktoré moderujem a koordinujem. Petržalská knižnica má tri svoje pobočky otvorené aj v sobotu, keď nás navštevuje veľa ľudí, ktorí si nevedia nájsť čas na knihy cez týždeň. Vtedy ma nájdete aj za výpožičným pultom, takže nestrácam ani priamy kontakt s ľuďmi.

Ako metodička pripravuješ zaujímavý program pre rôzne vekové skupiny. Na čo sa najviac zameriavaš?

Vždy sa snažíme o čo najväčšiu rozmanitosť, pretože naša cieľová skupina nie je striktne definovaná. Naše akcie sa delia na podujatia pre organizované skupiny – škôlky, základné a stredné školy – a na podujatia v popoludňajších a podvečerných hodinách, medzi ktorými sú komunitné akcie ako napríklad kurz angličtiny a filatelistický krúžok, ktoré vedú naše skvelé dobrovoľníčky. Niekoľko rokov vediem knižný klub, ako jedna z mála knižníc na Slovensku robíme biblioterapiu, organizujeme besedy, čítačky, prednášky, koncerty, podujatia pre mamičky s deťmi a s mojím kolegom Andrejom robíme aj cestovateľské prednášky pre seniorov v Dome tretieho veku na Poloreckého ulici.

Mimochodom, len nedávno som do knižnice zaregistrovala 96-ročného pána. Mal záujem o službu vypožičiavania audiokníh. Pri rozhovore s ním som zistila, že prekladal do slovenčiny Nietzscheho.

Tvoj vzťah ku knihám je povestný. Aký druh literatúry preferuješ?

Aj ja som si prešla rôznymi čitateľskými fázami. Na vysokej škole som zistila, že mám veľké resty v knihách, ktoré patria k literárnemu kánonu, tak som to začala postupne dobiehať a trvá to dodnes. V posledných rokoch

však preferujem knihy situované do súčasnosti a napísané štýlom, ktorý možno naozaj považovať za beletriu, za to krásne písanie. A tá krása sa dá nájsť v každom žánri. Kniha je vtedy knihou, ak ju napíše človek, ktorý má čo povedať a vie, ako to povedať. Aj z knižných textov cítiť, či boli alebo neboli vytvorené zištne, pre zmluvu, ktorá zaväzuje, ako vynútené pokračovanie komerčne úspešnej knihy, autorské vykrádanie samého seba, jedného námetu či typu postáv. Ploché blábolenie ma nezaujíma.

Mám veľmi rada európsku literatúru – talianskych, maďarských, poľských, českých, ruských autorov. Hoc patríme do tohto priestoru, európska literatúra je pre nás veľká neznáma a platí to aj pre literatúru našich bezprostredných susedov. Zároveň som vďačná, že v poslednom čase sa k nám dostali vďaka veľmi dobrým prekladom aj ázijské tituly. Medzi čitateľmi síce kraľujú severskí autori detektívok, ale od autorov daného regiónu poznáme aj krásne detské knihy, historické príbehy či iné žánre. Fascinuje ma literárny minimalizmus, skvelí poviedkari, majstri príbehov, na ktoré netreba stovky strán. Ak mám byť konkrétna, sú to najmä tituly z vydavateľstva Inaque, edície Pandora, ktorá predstavuje mnohokrát neprebádané zákutia ženskej duše.

Ako si sa dostala k práci v petržalskej knižnici a prečo si sa rozhodla práve pre ňu?

Patrím k štvrtej generácii Petržalčanov v našej rodine. Už ako malá som chodila do knižnice v starej Petržalke, kde pracovala pani knihovníčka, ktorá sa oveľa neskôr stala dokonca mojou kolegyňou. Keď sme sa s manželom presťahovali v roku 1997 na Wolkrovu ulicu, jedna z prvých vecí, ktorú som si tam našla, bola knižnica. Sídlila a stále sídli na Vavilovovej. Spomínam si, že keď som tam išla prvý raz, stratila som sa. Nevedela som rozoznať, v ktorom paneláku bývam.

Študovala som na jedinej škole pre kníhkupcov na Slovensku, na vysokej škole potom učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov. Robiť v knižnici bol môj celoživotný sen. Po materskej dovolenke s tretím synom som si dala prihlášku do Miestnej knižnice Petržalka, kde bolo práve voľné pracovné miesto. Nastúpila som tam v roku 2009 a v marci 2010 sme otvárali pobočku na Prokofievovej, kde som sa stala vedúcou a dodnes je to pre mňa druhé najobľúbenejšie miesto na svete, hneď po mojom byte s rodinou.

Na rôznych miestnych podujatiach propaguješ aj literatúru spojenú s Petržalkou a Bratislavou. Je o ňu v pobočkách miestnej knižnice záujem? Ktorú by si odporučila?

Už osem rokov pripravujeme v našej knižnici výstavu o dejinách Petržalky, v čom som sa absolútne našla. Som veľmi rada, že som mohla vstúpiť do spolupráce s docentom Ľubošom Kačírkom a s jeho kolegami a študentmi z Katedry etnológie a muzeológie na FiF UK a že sme mohli spoločne zháňať dobové artefakty, predmety, obrazový materiál viažuci sa na Petržalku. Sama som prispela niekoľkými fotografiami z môjho rodinného archívu, svojimi spomienkami, spomienkami mojej mamy, susedov a známych. Ľudia sa o históriu Petržalky zaujímajú, túžia sa o nej dozvedieť viac. Dobrým príkladom je aj kniha *Spomienky Staropetržalčana*, ktorú napísal pán Guštafik. Fascinuje ma, keď ľudia o sebe hovoria ako o Petržalčanoch, hoci tu bývajú len 5 – 10 rokov. A tí, ktorí sú tu 20 rokov, hovoria o sebe ako o starých Petržalčanoch. Nenarodili sa tu, no cítia, že sú tu doma. Ich snaha dozvedieť sa o tomto priestore viac je vlastne o to krajšia, že odtiaľto nepochádzajú.

Fascinuje ma literárny minimalizmus, skvelí poviedkari, majstri príbehov, na ktoré netreba stovky strán.

História Petržalky sme prezentovali širokému publiku, od seniorov po deti predškolského veku, čo bolo zlaté. Dobrú skúsenosť mám rovnako so staršími žiakmi – zaujímali sa, pýtali, boli prekvapení. A veľmi nám pomohli dobové fotografie. Vďaka výstavám som zároveň stretla množstvo skvelých ľudí. Napríklad chlapcov z Klubu priateľov mestskej hromadnej a regionálnej dopravy, alebo Jána Čomaja, autora knihy *Petržalka – Engerau – Ligetfalu*. Rada spomínam aj na špičkového kaskadéra Gustáva Kyselicu, ktorý priniesol so sebou plnú krabicu fotografií, celý svoj archív. Je autorom nie veľmi známej, ale parádnej knihy *Kaskadér*, kde prvú polovicu tvoria všelijaké príhody zo starej Petržalky, z okolia Matadorky, dnešného Petržalského cintorína, Vilovej ulice, ako ju dnes nepoznáme. No a rada by som spomenula aj publikáciu *Engerau – Zabudnutý príbeh Petržalky*, ktorá rozpráva o histórii pracovných táborov a väznených ľudí a obsahuje obdivuhodné materiály z celého sveta.

Pri pobočkách miestnej knižnice ešte ostaňme. Čím sú jednotlivé pobočky výnimočné a prečo sa práve tie petržalské oplatí navštevovať?

Po roku 1990 viedli našu knižnicu traja riaditelia – pán Jozef Pavelka, pán Ernest Húska a v súčasnosti je to pani Katarína Bergerová. Každý z nich sa snažil v čase svojho vedenia urobiť výhodu z toho, že máme desať menších pobočiek bez veľkej centrálnej budovy. Tie pobočky sú rozložené skoro po celej Petržalke, sú ľahko dostupné, ku knihám netreba cestovať, a my naozaj tvrdo pracujeme na tom, aby sme mali kvalitný knižný fond. Musím povedať, že nášmu zriaďovateľovi vždy záležalo na tom, aby sme sa v nákupe kníh a v realizácii podujatí pre čitateľov nemuseli obmedzovať. Takisto som veľmi hrdá na ľudí, s ktorými pracujem, pretože sú odborne zdatní, milí a cítiť z nich tú správnu človečinu. Verím, že to tak cítia aj naši čitatelia, lebo medziročne nám stúpa ich počet aj počet knižných výpožičiek.

Vieš nám prezradiť, aké plány máte na tento rok? Na čo sa môžeme tešiť?

Plány nám nepredvídane skrížil koronavírus, takže sme museli marcový festival Prebuď sa s knihou preložiť zatiaľ na neurčito. Pozývam však všetkých na projekt Počúvadlo, ktorý bude rozdelený na májové a októbrové stretnutie. Ide o päťhodinový program, kde sa strieda čítanie z diel súčasných slovenských i svetových autorov s hudbou. Pre májové stretnutie sme pripravili aj autorské čítania spisovateľov, ktorí postúpili do užšieho výberu nominovaných na ceny Anasoft litera 2020. A aby toho nebolo málo, po celý čas budú môcť návštevníci podujatia súťažiť o vynikajúce knihy. Sme radi, že túto akciu môžeme pripravovať s finančným prispením Fondu na podporu umenia.

Organizovala si toho už veľa, ale do všetkého sa vždy znova púšťaš s inšpiratívnym nasadením. Čo považuješ v rámci svojich aktivít za najväčší úspech?

Možno by som to nenazvala úspechom, ale teším sa, že dokážem v knižnici pracovať s dvomi skupinami ľudí, s ktorými to ide zvyčajne trochu ťažšie. Jednou z nich sú tínedžeri. Pred tri a pol rokom sme pre nich pripravili projekt Nebojme sa povinného čítania. Tvorili sme ho so zámerom zodpovedať na to, na čo sme sa pýtali aj my, keď nám kedysi strkali pod nos knihy povinného čítania. Snažíme sa s tínedžermi veľa rozprávať, motivovať ich k diskusii a zároveň ich pozorne počúvame. Usilujeme sa hľadať rôzne prepojenia povinnej literatúry na súčasný svet, v ktorom mladí ľudia žijú, na popkultúru. Napríklad taký starý dobrý Sofokles – témy, ktoré rieši vo svojej *Antigone*, sú v mnohých ohľadoch podobné tomu, čo žijeme dnes a čo rieši súčasná ulica, médiá, sociálne siete... Snažíme sa celú debatu moderovať, no iba zľahka, aby sa tie decká dopracovali k výsledkom predovšetkým vlastnými silami. A treba povedať, že každé to stretnutie je jedinečné. Často sa ukáže, že tínedžeri nie sú zvyknutí diskutovať a ostávajú zaskočení, že sa ich vôbec niekto pýta na názor. No vedia byť aj otvorení a živo reagovať.

Druhá vec, ktorú by som chcela vyzdvihnúť, je sedemročná práca na biblioterapii pre ľudí s psychickým ochorením. Ide o spoluprácu s petržalským domovom sociálnych služieb Most na Haanovej ulici. Ich klienti sa prihlásili do projektu Knižkovo, v rámci ktorého sa každý mesiac rozprávame o nejakej knihe. Cieľom je, aby sa títo ľudia viac otvorili, aby dokázali diskutovať v skupine, počúvať sa a rešpektovať. A aby vedeli, že naša knižnica je otvorená pre všetkých. Musím povedať, že sama som pri nich za tých sedem rokov ľudsky vyzrela a niektoré veci vnímam inak ako pred týmto projektom.

jk

(POZNÁMKA REDAKCIE:
V rámci opatrení proti šíreniu koronavírusu boli všetky pobočky Miestnej knižnice Petržalka zatvorené.)

Petržalka je mojou inšpiráciou

V novej rubrike Moja Petržalka chceme ponúkať priestor osobnostiam, ktoré sú doma v našej mestskej časti a zároveň v práci so slovom a myšlienkou. Prvé vydanie tejto rubriky, ktorú plánujeme ako občasnú, sme sa snažili zladiť s mesiacom knihy – o svojom vzťahu k Petržalke nám napísala spisovateľka Dana Hlavatá.

MOJA PETRŽALKA

Zdá sa mi až neuveriteľné, že som v Petržalke už štyri desiatky rokov. Sťahovala som sa do nej z Krasnian a nevedela som sa s tým zmieriť. Utápala som sa v pochybnostiach, či si dokážem zvyknúť. Ešte väčšmi som bola prekvapená, ako rýchlo sa mi to podarilo.

Na Petržalku nedám dopustiť. Má neskutočne veľa výhod. V centre mesta som za pár minút, a to cestujem MHD; všeobecného aj odborných lekárov mám tak „ďaleko“, že ta chodím pešo, a potraviny sú pod nosom. Od detstva milujem činohru a električkou som za pár minút, teda presne za dve, v divadle Aréna. V topánkach na vysokých podpätkoch môžem ísť po svojich do Domu kultúry Zrkadlový háj bez strachu, že si spôsobím fraktúru. Chodím doň niekoľko razy do roka. A dokonca ma tam ocenili za literárnu činnosť. Moja spisovateľská dráha onedlho prejde do abrahámovín, a to je čo povedať. Vyšlo mi 56 knižiek, z toho 18 titulov pre deti, ostatné knihy sú venované partnerským vzťahom, najmä v rodine. V mnohých sa dej odohráva práve v Petržalke, ktorá je nielen blízka môjmu srdcu, ale za tie roky ju už poznám oveľa lepšie ako Krasňany a Štrkovec, s ktorými mám spojené svoje detstvo. V Petržalke mám kamarátov a známych ako maku, ale aj mnoho skutočných priateľov, s ktorými som veľa zažila. Sú to ľudia, ktorí ma v živote nesmierne obohatili. Pre mňa sú veľmi dôležité naše rozhovory, ktoré vedieme počas prechádzok od ústia Chorvátskeho ramena po okruh okolo Veľkého aj Malého Draždiaka. V lete sa chodíme slniť a kúpať práve tam. Škoda, že zimy už nie sú ako kedysi. Som si istá, že by som si aj vo svojom veku obula korčule a brázdila hore-dolu zamrznutý Draždiak.

Priznávam bez mučenia, že trpím oniomániou, ale z nej ma určite vylieči čerstvý status dôchodkyne. Obchodné centrá sú, ako sa hovorí, čo by dopľul. Tam si dohováram stretnutia s priateľmi alebo s ľuďmi, s ktorými ma spájajú moje záujmové „aktivity“. A tých je požehnane. Najväčšou závislosťou je pre mňa literárna tvorba. Písať prózu pre deti je pre mňa skutočným zážitkom. Verím, že i deti ocenia príbehy, z ktorých sa nielen niečo nové dozvedia, ale sa aj zasmejú. Nedokážem si predstaviť krajší zvuk ako detský smiech. Viem, o čom hovorím, sama som babinou dvoch vnúčat, pre ktoré by som dýchala aj žiabrami.

Vyšlo mi 56 knižiek. V mnohých sa dej odohráva práve v Petržalke.

Apropo, v Petržalke sa mi s mojou bronchiálnou astmou dýcha oveľa lepšie ako kedysi v Krasňanoch, ktoré susedili s fabrikou CHZJD – Dimitrovkou. Našťastie, môj výhľad z obývačky, kuchyne a pracovne smeruje na Chorvátske rameno, obrovskú lúku a stromy. Bolo by fajn, keby sa na ramene konečne postavil most, aby sa dalo prejsť k detskému ihrisku, ktoré sa vybudovalo vlani, keby sa voda vyčistila a z veľkej plochy urobil povedzme taký park, aký je v Sade Janka Kráľa. Pred pár rokmi som doň chodila písať. Sadla som si na lavičku, pozorovala ľudí a nápady mi razom prešpikovali hlavu. Stalo sa, že mi napísané stránky zmokli, ba raz som ich aj zabudla na lavičke. Nemusela som sa však báť, že by niekto vylúštil môj škrabopis, prepísal poviedku do počítača a sám sa pod ňu podpísal.

Áno, som Petržalčanka, spokojná s tým, kde žijem, akých mám skvelých susedov a ako blízko mám nielen svoju rodinu, ale aj priateľov, s ktorými si dám kofolu a makovú tortu, keď chcem, a spolu sa pozhovárame v jednej z výborných petržalských cukrární na Fedinovej ulici. A o tom je život. O nekonečných dialógoch o živote a o nás všetkých, ktorí by síce potrebovali 36-hodinový deň na to, aby všetko stihli, no na priateľov si nájdu čas vždy. A tak sa dozvedám mnohé príhody z Petržalky, ktoré potom opíšem vo svojich knižkách.

Času je málo, no ľudia chcú čítať

ANKETA

Literatúra patrí k záľubám, ktoré neraz prerastú do závislosti, no v tomto prípade to môže skôr prospievať. A hoci času ani peňazí nie je nazvyš, Petržalčania sú ochotní investovať do kníh oboje. Vyplýva to aspoň z našej malej facebookovej ankety, ktorú sme vyhlásili v druhej polovici februára a zapojili sa do nej zhruba štyri desiatky respondentov. Obyvateľom mestskej časti sme položili nasledujúce otázky:

1. Nájdete si čas na čítanie kníh?
2. Aký typ literatúry preferujete?
3. Prevažuje u vás kupovanie kníh alebo využívate predovšetkým služby knižníc?

Pri prvej otázke ľudia najčastejšie odpovedali tak, že čítajú denne alebo veľmi často. Druhú najpočetnejšiu skupinu tvorili tí, ktorí sa snažia nájsť si čas na čítanie, ako sa len dá, hoci v tom nemusia byť úspešní každý deň.

Z odpovedí na druhú otázku vyplýva, že zúčastneným najviac „chutia“ detektívky a kriminálky. Mnohí však zároveň konštatovali, že ich zaujíma prakticky všetko, takže nie sú literárne prieberčiví. K častým odpovediam patrila aj literatúra faktu spoločne s biografiami, ďalej knihy pre deti a medzi respondentmi sa našli aj viacerí fanúšikovia sci-fi a fantasy žánru.

Posledná otázka dopadla v podstate nerozhodne – podiel ľudí, ktorí preferujú kupovanie kníh pred knižničnými službami bol zhruba rovnaký ako v prípade tých, ktorí si radšej požičiavajú literatúru z knižnice. Zvyšok zúčastnených potom hovoril o oboch prístupoch ako o viac-menej rovnocenných.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili do našej ankety. A ako sme sľúbili, piati vyžrebovaní získavajú ročný preukaz do Miestnej knižnice Petržalka a desiati ďalší knihu o Petržalke. Výhercov budeme kontaktovať a blahoželáme im.

red

FOTO: M. Ryšánková

Ako žijú denné centrá (1)

Listujeme kronikou denného centra na Osuského 3 s jeho vedúcou Monikou Ryšánkovou. Pri pohľade do najkrajnejšej histórie natrafíme na fotografiu Husáka. Vhupli sme kamsi do polovice 80. rokov minulého storočia. Stránky sú už zašlé, ale písmo úhľadné. Listovaním napredujeme v čase a vidíme, ako sa doba menila. Predovšetkým pribúda fotografií, farebných. Čo však platí bez ohľadu na tieto a ďalšie premeny, je starostlivosť o zaznamenávanie – udalostí, tvárí, vzťahov, všetkého, na čo sa oplatí spomínať.

SENIORI

Familiárny vzťah pani Ryšánkovej k členom, či skôr k členkám DC vytušíme hneď, ako sa z jej úst prvý raz ozve spojenie „naše kočky“. Použije ho ešte veľakrát, aj preto, že dám je v centre podstatne viac ako pánov. No chodia aj tí, neraz práve so svojou polovičkou. Celkovo je v tomto DC, ktoré je priestorovo najväčším v Petržalke, okolo sedemdesiat seniorov. Teda toľko ich bolo vlani, tento rok ešte nejakí pribudli. A pani Ryšánkovú teší, že sú medzi nimi aj tí mladší, „seniori začiatočníci“.

DC je otvorené od pondelka do štvrtka v čase 13.00 – 17.00. Členovia sa začnú schádzať hneď okolo jednej a miestnosť zakrátko rozvonia káva a čaj. S tradičnou prílohou – debatou (nechýbajú však ani sušienky). Niektorí sa časom odoberú ku kartám, iní ku krížovkám. Ak je dôležitý športový prenos v televízii, páni si ho radi vychutnajú pri spoločnom sledovaní. Inak znie skôr rádio. A vidíme aj rozpracované dekoračné predmety pri šijacom stroji, to je zase dámska zóna. (Tieto ručné výrobky sa predávajú za symbolickú cenu na veľkonočných a vianočných trhoch.)

Takto nejako prebieha bežný program v DC. Dochádza však aj k vybočeniam zo zabehnutých koľají, o čo sa zväčša starajú predsedníčka a tajomníčka centra, obe z členskej základne. Nedávno sa jedno z takých vybočení skončilo na Hrebienku v Tatrách, kde sa seniori zviezli lanovkou, pozreli si ľadové sochy, dali si obed, kávu a išlo sa naspäť. Vlani v septembri si dokonca užili týždenný pobyt pri mori v Taliansku, o čo sa zaslúžil aj Miestny úrad Petržalka. Okrem toho chodia v lete do soľnej jaskyne v Rusovciach či na opekačku k Draždiaku, v jeseni sa boli pozrieť v Marianke, v zime zase na vianočných trhoch v Trnave, pričom tie petržalské sú pre nich samozrejmosťou. A keď už spomíname Vianoce, v tom období zavítajú do DC deti z materskej školy na Gessayovej ulici s pripraveným vystúpením, seniori prinesú koláče, podáva sa kapustnica a prichystajú sa aj nejaké darčekové balíčky.

S denným centrom na Osuského sa úzko spája seniorský spevácky súbor Petržalčanka, v ktorom niektorí jeho členovia pôsobia. Z času na čas sa zverenci pani Ryšánkovej zúčastnia aj na niektorom z podujatí v DK Zrkadlový háj, ktorý majú prakticky cez cestu, v neďalekom CCCentre sa pre nich konajú prednášky, no a radi využívajú aj príležitosti na seniorskú tancovačku.

Čo sa týka športu, k dispozícii majú permanentky na plaváreň, no navštevujú aj športové hry seniorov a zapojili sa takisto do športovania s deťmi v rámci projektu Most generácií, ktorý organizuje Miestny úrad Petržalka. Ak sa však pýtame pani Ryšánkovej, či medzi členmi svojho centra nemá aj nejakého bývalého úspešného športovca, odpovedá, že jedine utajeného. Nevie ani o nikom z radu umelcov. Poznamenáva však, že jedna bývalá členka DC, pani Bohunka, veľmi rada maľovala, hoci bola v tomto smere iba samouk. A už nám aj ukazuje jej obrazy na stenách. Pani Olinka zase vynikala svojím rozprávačským talentom a jej spomienky boli o to cennejšie, že zažila vojnu i starú Petržalku s jej marhuľovými sadmi, o čom dokázala farbisto referovať.

Monika Ryšánková pracuje v DC Osuského šesť rokov a predtým robila v inom zariadení podobného typu. Na základe svojich skúseností nás prekvapí poznámkou, že seniori sú dnes v čomsi iní ako pred desiatimi rokmi. Vraj akoby sa na nich čoraz viac prejavovala neistota, ktorú prináša doba, a zmeny sociálneho i zdravotného charakteru. No stačí si zase zobrať do rúk kroniku a zdá sa, že medzi členmi tohto denného centra to funguje ako v dobrej partii. Napokon, prízvukuje to aj pani Ryšánková – človek tam vo svojej osamelosti a v ťažkých situáciách nájde partnerov, ktorí sú ochotní počúvať a poskytnúť pocit vzájomnosti.

dan

Petržalka rieši projekt niCE-life

FOTO: Ivana Vrabľová

AKTUÁLNE

V Bratislave sa v dňoch 21. až 23. 1. stretli zástupcovia partnerských organizácií zo Slovenska, z Česka, Talianska, Poľska, Rakúska a zo Slovinska v rámci medzinárodnému projektu niCE-life, aby diskutovali o spôsoboch zlepšenia každodenného života seniorov. Petržalka sa stala vedúcim partnerom projektu „Vytvorenie integrovaného konceptu umožňujúceho nasadenie inovatívnych technológií a služieb pre nezávislý život seniorov vyžadujúcich zvláštnu opateru“ (akronym projektu: niCE-life, kód projektu: CE1581). Projekt združuje viaceré európske štáty za účelom spoločnej pomoci seniorom trpiacim rôznymi stupňami kognitívnych dysfunkcií (vrátane Alzheimerovej a Parkinsonovej choroby) a chronických chorôb. Na túto pomoc sa využijú inovatívne IT a ďalšie technologické nástroje a pomôcky. Konkrétne v Bratislave sa otestuje monitorovacie zariadenie pre ľudí s Parkinsovovou chorobou. Očakávaným prínosom projektu niCE-life je integrácia seniorov vyžadujúcich zvláštnu opateru a podpora ich nezávislého života.

Na projekte sa okrem MČ Petržalka podieľajú ako partneri aj Slovenská technická univerzita v Bratislave, Vysoké učení technické v Brne, Fakultná nemocnica v Olomouci, Lepida (Taliansko), Úrad verejného zdravotníctva v Bologni (Taliansko), Inštitút pre opateru seniorov v Trevise (Taliansko), Národný inštitút verejného zdravia v Ľubľane (Slovinsko), Samaritan Burgenland (Rakúsko) a Hlavné mesto Varšava (Poľsko). V rámci januárového úvodného mítingu v Bratislave išlo o vzájomné zoznámenia sa partnerov projektu a o prediskutovanie detailného časového harmonogramu ďalších postupov. Projekt niCE-life s trvaním 36 mesiacov je financovaný v rámci Programu INTERREG Stredná Európa, a to z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), pričom príspevok EFRR predstavuje 85 %. Viac informácií nájdete na www.interreg-central.eu.

iv

O slovo sa hlási mládežnícky parlament

AKTUÁLNE

Vďaka iniciatíve niektorých miestnych poslancov vzniká priestor pre mladých a aktívnych Petržalčanov, ktorí sa chcú podieľať na spravovaní vecí verejných. Či to tak naozaj bude, závisí od postoja všetkých poslancov. Ak sa na tom zhodnú, umožní mestská časť mladým ľuďom, študentom stredných a vysokých škôl, angažovať sa v mládežníckom parlamente, ktorý bude fungovať ako poradný a iniciatívny orgán miestneho zastupiteľstva a starostu MČ Bratislava-Petržalka.

Mládežnícky parlament by mohol spracúvať a podávať návrhy a stanoviská vo veciach týkajúcich sa mládeže na území mestskej časti, podieľať sa na rozvíjaní práce s mládežou či mládežníckych iniciatív a na riešení problémov mladých ľudí, ktorí žijú a študujú v Petržalke. Rovnako by sa mohol zapájať do rozvoja mimoškolskej výchovy a vzdelávania. Predpokladá sa aj spolupráca s mestskou časťou napríklad pri realizácii jej strategických cieľov.

V prípade, že máte záujem angažovať sa na tejto úrovni, sledujte našu stránku www.petrzalka.sk, kde budeme postupne zverejňovať všetky potrebné informácie.

jk

OZNAMY REDAKCIE

Upozorňujeme všetkých záujemcov, že od nasledujúceho čísla novín *Naša Petržalka* bude umožnené **uverejňovanie inzercie**. Svoje objednávky nám môžete posielať už od konca marca. Podrobné podmienky inzercie vrátane cenovej ponuky nájdete na stránke petrzalka.sk.

V súvislosti s našou ambíciou začleniť do novín rubriku Z tvorby Petržalčanov sa obraciame na všetkých šikovných obyvateľov mestskej časti s prosbou, aby nám zasielali svoje **fotografické diela (zamerané na Petržalku), výtvarné diela alebo krátke literárne útvary (v rozsahu maximálne dvoch normostrán)**. To najlepšie z vašej tvorby radi uverejníme v novinách *Naša Petržalka* a čakajú na vás aj vecné ceny. Svoje diela nám posielajte e-mailom na adresu **tlacove@petrzalka.sk** (do predmetu, prosíme, uveďte Z tvorby Petržalčanov) alebo poštou na adresu Miestny úrad Bratislava-Petržalka, referát komunikácie s verejnosťou, Kutlíkova 17, 852 12 Bratislava. Tešíme sa na vaše diela.

Projekt Spoločne EKO vyvolal veľký záujem

V januári predstavila mestská časť Bratislava-Petržalka projekt, ktorý inicioval starosta Ján Hrčka so zámerom posilniť osvetu v oblasti trvalo udržateľného rozvoja na pôde materských škôl.

EKO OKOM

MČ Petržalka ešte pred predstavením samotného projektu zorganizovala stretnutie s riaditeľkami materských škôl, na ktorom sa dohodlo zriadenie koordinátora so zámerom centralizovať činnosti v rámci projektu a budovať vzájomnú podporu medzi mestskou časťou a materskými školami, a takisto sa zadefinovali EKO ciele. *„V prvom polroku 2020 sú pripravené tri výzvy – workshopy, kde sa učitelia dozvedia o súčasných postupoch v environmentálnom vzdelávaní vo svete a vyskúšajú si ich aj v praxi. Za účasť na vzdelávaní a za zapojenie sa do projektu získa učiteľ aj pomôcky pre svoju triedu“*, povedala vicestarostka MČ Petržalka Jana Hrehorová.

Pre veľký záujem sa už prvý workshop musel rozdeliť do dvoch dní. Záujem prejavilo vyše 40 učiteliek a učiteľov materských škôl. Workshop sa konal v pobočke Miestnej knižnice Petržalka na Prokofievovej ulici a knižnica na tieto účely poskytla aj literatúru zameranú na tzv. eko tipy. Toto úvodné stretnutie bolo venované potenciálnym záhradným oázam, ktoré by mohli vzniknúť v areáloch materských škôl. Či už ide o vtáčie búdky, hmyzie hotely, vodozádržné opatrenia, alebo záhony. Deti by to hravou formou nasmerovalo k spoznávaniu a ochrane životného prostredia. Projekt Spoločne EKO je však prioritne zameraný na vzdelávanie a podporu učiteľov, aby získali kompetencie na vyučovanie v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. *„Som presvedčený, že vzdelávanie detí v predškolskom období je základom nielen pre ich úspech v škole, ale aj pre ich schopnosť zmysluplne prispievať k lepšej spoločnosti a ochrane našej planéty. Aj z tohto dôvodu je pre nás dôležité podporovať vzdelávacie inštitúcie v tomto úsilí. Na začiatok sme spustili spoluprácu s materskými školami v našej mestskej časti v oblasti trvalo udržateľného rozvoja,“* ozrejmil starosta Ján Hrčka.

Ambíciou je dosiahnuť 100-percentnú úspešnosť naplnenia vytýčených EKO cieľov. Materské školy si určili nasledovné:

1. recyklácia: papier, plast (aj v triedach),
2. tri razy do roka zhromaždiť a vyzbierať odpad (elektrický odpad, sklo, batérie, zubné kefky, tonery a pod.),
3. zóny bez jednorazových plastových fliaš,
4. aspoň jeden vyvýšený záhon,
5. oáza pre vtáky a hmyz,
6. zber dažďovej vody.

jk

V Petržalke pribudnú komunitné kompostoviská

Vedeli ste, že z toho, čo domácnosti vyhadzujú do nádob na zmesový odpad, by sa dalo 45 až 70 % skompostovať? Ukázali to analýzy, podľa ktorých má najvýraznejšie zastúpenie v zmesových komunálnych odpadoch práve ten biologický. Model komunitných kompostovísk môže byť v tomto smere užitočný, a to hneď z viacerých dôvodov. V Petržalke pribudne už čoskoro deväť takýchto zariadení na uliciach Budatínska, Holíčska, Lietavská, Mlynarovičova, Pifflova, Prokofievova, Romanova, Ševčenkova a Žehrianska.

Kompostovisko na Starhradskej ulici. FOTO: K. Eliášová

EKO OKOM

Komunitné kompostovanie je spracúvanie biologického odpadu v spoločnom kompostovisku, čo pomáha znižovať množstvo komunálneho odpadu. Občanov, ktorí sa zapoja do takejto komunity, poučí jej kompostmajster o správnych postupoch. Do kompostérov sa vkladajú odrezky z vonkajšej zelene a surové rastlinné biologické odpady z domácností (odrezky a šupky z ovocia a zeleniny). Nepatria tam zvyšky vareného jedla či odpad živočíšneho pôvodu, ako sú vaječné škrupiny, mliečne výrobky, mäso a podobne.

Ak sa obsah kompostéra zmieša v správnom pomere so suchým materiálom (napr. piliny, štiepka), vôbec nezapácha. Hlodavcov sa takisto netreba obávať, pretože na dne kompostéra je uchytené pletivo, ktoré im zabraňuje v prístupe k odpadu. Navyše hlodavce ani nevyhľadávajú odpad, ktorý nemá živočíšny pôvod.

Kompostéry budú uzavreté a uzamknuté, prístup k nim budú mať výlučne členovia komunity, aby sa predišlo nesprávnemu kompostovaniu.

Okrem výrazného zníženia množstva zmesového odpadu a ušetrenia nákladov na odpadové hospodárstvo prináša komunitné kompostovanie aj ďalšie pozitíva. Patrí medzi ne napríklad možnosť vyrobiť si kvalitný kompost, ktorý môžu obyvatelia použiť pre vlastnú potrebu a znížiť tak negatívne dôsledky ťažby rašeliny, ale aj eliminovanie skleníkových plynov, udržiavanie alebo vylepšovanie chemických a fyzikálnych vlastností pôdy, znižovanie ekonomického zaťaženia spôsobovaného nesprávnym narábaním s odpadmi, a v neposlednom rade aj rozvíjanie susedských vzťahov.

Komunitné kompostoviská sa budú nachádzať v takmer každej časti Petržalky, aby k nim nemal nikto ďaleko. Ak máte záujem zapojiť sa do kompostovania alebo máte v tejto súvislosti nejaké otázky, kontaktujte kompostmajstra najbližšieho kompostoviska (kontakty budú uvedené pri konkrétnych zariadeniach). Ak by vám však z akýchkoľvek dôvodov vyhovovalo viac kompostovať priamo doma, zvážte ponuku interiérových kompostérov, ako sú napríklad vermikompostéry či Bokashi.

Viac informácií (nielen) o komunitnom kompostovaní nájdete na stránkach priateliazeme.sk/spz, kompostuj.me či menejodpadu.sk.

Katarína Eliášová

Poslanecký duel:
Nájomné bývanie v Petržalke

VS.

Drahan Petrovič

Ako poslanec a architekt považujem rozvoj mesta vrátane výstavby v rámci jeho dnešných hraníc (tzv. „zahusťovanie“) za jedinú možnú a správnu cestu do budúcnosti. Cestu, ktorá rieši problém klimatickej zmeny, dopravné problémy i závažné sociálne otázky a zároveň berie do úvahy zodpovednosť voči budúcim generáciám. Neexistuje žiadna relevantná štúdia, ktorá by hovorila o opaku – teda aby sa nestavalo tam, kde je hotová infraštruktúra, ale na poliach, ktoré nás majú živiť, ku ktorým musíme postaviť nové cesty a tie potom zapchajú autá s vodičmi dochádzajúcimi do centra. Jednou vetou: udržateľná budúcnosť je v kompaktných a múdro plánovaných mestách. S vyváženým pomerom bývania a práce, aktivít a oddychu. S kvalitnými verejnými priestormi a zeleňou. Keď to premietneme na úroveň Petržalky, znamená to, že každý nový projekt musí byť lepší ako ten, do ktorého okolia vstupuje. A to nielen pre nových obyvateľov, ale aj pre tých pôvodných.

POSLANECKÝ DUEL

Ak sa vám zdá, že sa v Bratislave všade stavia, nie je to tak. Ak sa má pokryť dopyt súvisiaci s jej rastom, potrebujeme postaviť okolo 40 000 nových bytov. Veľkú časť z toho by mohli konečne pokryť nájomné byty. Ich pomer na celkovom počte bytov je v EÚ 30,7 %, na Slovensku iba 10,5 %. Bytov s dostupným (regulovaným) nájmom je v EÚ 10,8 %, u nás 1,6 %! To však nie je bývanie pre neprispôsobivých (ako si mnohí myslia), ale bývanie pre ľudí, ktorí (možno aj kvôli svojim povolaniam) nemajú šancu dosiahnuť na hypotéky a nájomné bývanie je pre nich jediná alternatíva. Patria sem napríklad policajti, učitelia v školách a škôlkach, zdravotné sestry, opatrovateľky... A čoskoro tam budú patriť aj naše deti alebo vnuci. Lebo dnes je v Bratislave málo projektov a veľký dopyt po bytoch. V trhovej ekonomike to automaticky tlačí ich cenu nahor. Koľko budú musieť ľudia zarábať, aby si mohli nový byt dovoliť?

V decembri 2019 sa (trochu nešťastne, bez náležitej komunikácie) dostal na verejnosť, a teda aj na pripomienkovanie, návrh zadania urbanistickej štúdie na umiestnenie nájomného bývania na území Bratislavy. Keďže sa pred jeho uverejním nepodarilo vysvetliť proces, ktorý bude nasledovať, vyvolal vlnu vášní a (miestami) aj odporu. Pokúsim sa teda v krátkosti vysvetliť, čo bude nasledovať.

V prvom rade si treba uvedomiť, že súhlas so zadaním návrhu štúdie automaticky NEZNAMENÁ súhlas s jednotlivými lokalitami, a už vôbec nie to, že sa tam bude povedzme o rok stavať. Je to len súhlas so začatím dlhého verejného procesu, na ktorého konci budú zmeny a doplnky územného plánu, ktoré vo vybraných lokalitách upravia využitie územia tak, aby tam mohlo byť postavené väčšie množstvo (aj nájomných) bytov a menšie množstvo priestorov s inými funkciami (napr. kancelárie). Treba zdôrazniť, že medzi vybrané lokality sa dostali také, kde je už dnes v územnom pláne povolená výstavba. Nejde o zmenu funkčných plôch zelene na zástavbu!

Vyhotovenie čistopisu návrhu urbanistickej štúdie sa predpokladá na koniec roku 2020. V priebehu tejto doby bude čistopis opäť prerokovaný s verejnosťou, a teda aj s poslancami, a opäť budú môcť zaznieť prípadné pripomienky, ktoré mesto vyhodnotí a zapracuje. Ani to však ešte neznamená automaticky výstavbu, lebo aj následné spracovanie zmien a doplnkov je podobný proces – opäť sa bude rokovať s verejnosťou, a teda aj s poslancami. Môže to trvať 6 mesiacov až rok. Na konci sa vytvorí spomenutý balík zmien a doplnkov územného plánu, ktorý budú mestskí poslanci schvaľovať na zastupiteľstve, kde ešte stále bude možné niektoré lokality z návrhu vybrať, ak sa ukážu (oprávnene) ako problémové. Čiže miestne samosprávy dnes iba dávajú zelenú tomuto procesu. Do záverečného a rozhodujúceho hlasovania máme minimálne rok. Neexistuje absolútne žiadny racionálny dôvod, aby sa nejaká lokalita už teraz, bez hlbšieho poznania a diskusie vyradila z balíka len na základe pocitov a emócií. Verím, že v ďalších mesiacoch vznikne priestor na vysvetľovanie tejto témy a následnú diskusiu o nej (resp. o jednotlivých lokalitách) zo strany hlavného mesta, kompetentných odborníkov, poslancov a verejnosti.

Drahan Petrovič

Milan Vetrák

Nedávno zverejnilo hlavné mesto na svojej stránke údaje o tom, ktoré mestské časti Bratislavy a ich oblasti sú najviac zahustené výstavbou. Z piatich najobývanejších častí mesta sa tri nachádzajú

v Petržalke, z toho dve v oblastiach, kde je zámer vedenia hlavného mesta stavať nájomné byty.

Takýto zámer nie je sám osebe zlý, ale spôsob, akým sa konzultuje s verejnosťou, považujem za nešťastný. Zámer na spracovanie urbanistickej štúdie bol totiž na pripomienkovanie zverejnený bez toho, aby bol vopred prekonzultovaný s petržalskými poslancami, ktorí zastupujú obyvateľov dotknutých lokalít (Šustekova, Sosnová, Bratská, Muchovo námestie a Viedenská cesta). Okrem toho bol tento zámer zverejnený počas vianočných sviatkov s lehotou na pripomienkovanie do konca januára 2020, čo veľa ľudí vníma ako úmysel vyhnúť sa pripomienkam verejnosti. Účelom samotného zámeru nie je získať predstavu o tom, ako funkčne využiť dotknuté územie (napr. park, športovisko, parkovisko, bytová zástavba), ale zistiť, akým spôsobom a v akom objeme by tam mali byť umiestnené bytové domy s nájomnými bytmi, čo je z pohľadu funkčného využitia územia veľmi obmedzujúce.

Hoci sa pri nájomných bytoch veľmi zdôrazňujú mladé rodiny, učitelia či nepedagogickí pracovníci, netreba zabúdať, že ide aj o riešenie otázky náhradného nájomného bývania ľudí zo Starého mesta či sociálne slabších jednotlivcov a rodín (t. j. o kombináciu týchto skupín). Pritom pri náhradných nájomných bytoch sa dlhodobo vie, že dotknuté osoby by radšej uprednostnili finančnú kompenzáciu, čo by si však vyžadovalo zmenu zákona, a takáto zmena by bola potrebná aj v prípade, ak by mesto nechcelo vlastné pozemky zastavať bytovými domami, ale by sa chcelo dohodnúť na výstavbe so súkromnými developermi (čo zahŕňa aj možnosť vyčleniť určitý počet bytov na účely nájomných bytov pre mesto).

Počas februára som sa ako petržalský poslanec stretol s vedením hlavného mesta s cieľom presvedčiť ich, že výstavba nájomných bytov by sa mala realizovať citlivo a s rozvahou. Zdá sa, že sa nám podarilo pochopiť sa navzájom. Vedenie hlavného mesta mieni síce vypracovať urbanistické štúdie na všetky dotknuté lokality, aby následná diskusia bola odbornejšia a mala konkrétnu podobu, tieto štúdie by však na moju žiadosť nemali byť riešené externými dodávateľmi s finančným dopadom na rozpočet mesta, ale mali by byť spracované v rámci interných zdrojov a personálnych kapacít hlavného mesta (Metropolitný inštitút Bratislavy). Takisto sme sa po diskusii zhodli, že vypracovanie urbanistickej štúdie nebude automaticky znamenať „zelenú“ pre výstavbu nájomných bytov a že významný odpor dotknutých Petržalčanov v danej lokalite bude signálom, že zámer výstavby nájomných bytov nebol správny.

Ak sme sa ako poslanci rozhodli zastupovať záujmy Petržalčanov, nemali by sme zabúdať v prvom rade na to, kto nám túto dôveru dal, a nemali by sme ju sklamať. To neboli ľudia, ktorí sa chcú do Petržalky prisťahovať, ale v prvom rade tí, ktorí tu už žijú spolu s nami.

Milan Vetrák

Peter Cmorej

POSLANEC

Hneď na úvod sa priznávam, že ku komunálnej politike som sa dostal tak trochu náhodou. Pred piatimi rokmi nás, členov strany Sloboda a Solidarita, nebolo v Petržalke až tak veľa a kandidovať sa jednoducho patrilo.

Už vtedy som mal za sebou desiatky textov o financiách a o tom, ako sa nenechať oklamať podivnými predajcami a ich ešte horšími produktmi. Celý život sa snažím, aby ľudia neostali v chudobe. Počas pätnástich rokov práce finančného poradcu som zastupoval klientov proti môcnym podvodníkom aj finančným inštitúciám. Zachránili sme viaceré dôchodkové úspory a stále vedieme asi dve desiatky súdnych sporov.

Aj v Petržalke som robil to, čo viem najlepšie. Chránil som naše spoločné peniaze. Zastavili sme napríklad veľký parkovací podvod, ktorý mal vytiahnuť z našich peňaženiek dva milióny eur ročne. Vždy ma viac zaujímali systémové riešenia. Ako urobiť za menej peňazí viac, ako zabezpečiť lepšie služby, opraviť nevyužité plochy či budovy.

Intenzívne sa napríklad venujem nebezpečným (a nepriechodným) križovatkám na Rusovskej ceste či revitalizácii sídliskových dvorov.

Aj vo veľkej politike robím to isté. Ako expert strany mám na starosti dane, odvody a dôchodky. V dôchodkovom systéme zavedieme zmeny, ktoré ochránia najmä dôchodky súčasných dôchodcov. Posilníme súkromné sporenia, čo zabezpečí dlhodobú udržateľnosť systému. Vďaka tomu bude mať raz dôchodok aj naša mladá generácia.

Vladimír Dolinay

POSLANEC

Už druhé volebné obdobie som miestnym poslancom a v tomto volebnom období pôsobím aj na komunálnej úrovni mesta a vyššieho územného celku. Z môjho predchádzajúceho obdobia považujem za najdôležitejšie, že vďaka vytvoreniu spoločného tlaku sa podarilo zastaviť predražené parkovanie s firmou EEI, ktoré sa snažilo pretlačiť predchádzajúce vedenie mestskej časti. Išlo o pochybný tender v hodnote 4 999 999 eur. Takisto sa podarilo zabezpečiť prostriedky na viaceré zelené projekty, ako je napríklad zelené parkovisko na Röntgenovej ulici či rozširovanie cyklociest.

Už minulé volebné obdobie sme išli s kolegom Cmorejom do otvoreného rokovania aj s magistrátom vo veci nebezpečnej križovatky na Rusovskej ceste. Už dávnejšie bolo vyčlenených 1,2 milióna eur na riešenie tejto komunikácie spolu s kruhovým objazdom na Berg. Žiaľ, prostriedky sa nepodarilo čerpať a proces sa musel spustiť takmer nanovo. Teraz máme možnosť obaja vplývať na vec aj ako mestskí poslanci. Magistrát je malá korporácia, kde komunikácia naprieč oddeleniami niekedy procesy zbytočne spomaľuje a predlžuje.

Profesiou som učiteľ v oblasti formálneho i neformálneho vzdelávania. V občianskom sektore sa s kolegami snažím komunikovať problematiku menšín a hľadať cestu k porozumeniu a tolerancii k menšinám žijúcim na Slovensku. V mestskej časti som členom školskej komisie, venujem sa najmä vzdelávaniu a hľadaniu riešení pre lepšie školstvo. Veľmi sa teším, že sme sa aktuálne zamerali aj na tému inklúzie v školách a v tomto školskom roku sa podarilo zabezpečiť najväčší nárast počtu odborných zamestnancov – logopédov, psychológov, špeciálnych pedagógov a podobne.

Dotácie podporujú pestrosť Petržalky

Podpora neziskových organizácií, združení a spolkov, ktoré svojimi verejnoprospešnými aktivitami prispievajú k rozvoju Petržalky. Taký je zámer dotačného systému mestskej časti, do ktorého vlani vyčlenila 100 000 eur a stretla sa s veľkým záujmom žiadateľov. Prihlásilo sa ich 83 a 69 z nich bolo úspešných. Priblížime vám tých, ktorí získali v roku 2019 najvyššie sumy na realizáciu svojich projektov.

FOTO: OZ Múzeum petržalského opevnenia

Na úvod treba pripomenúť, že dotačný systém MČ Petržalka funguje aj tento rok. Došlo však k niekoľkým úpravám v spôsobe podávania žiadostí. Tou najvýraznejšou je prechod na elektronický systém cez portál petrzalka.egrant.sk. Takýto krok má znížiť byrokraciu a zjednodušiť systém vyhodnocovania žiadostí. Novela Všeobecného záväzného nariadenia o poskytovaní finančných dotácií z rozpočtu MČ Petržalka zároveň určuje povinnú spoluúčasť žiadateľa na financovaní projektu (minimálne 10 %), maximálnu výšku dotácie (5 000 eur), povinnosť vypracovať záverečnú správu o realizácii projektu, podmienky propagácie mestskej časti zo strany žiadateľa, a menia sa ňou aj povinné prílohy žiadosti o dotáciu na verejnoprospešné aktivity. Žiadosti o dotácie do výšky 2 000 eur sa môžu podávať do konca októbra a rozhodne o nich starosta. Termín na zaslanie žiadostí o dotáciu nad 2 000 eur je však už 31. marca. Posudzovať ich budú dotačné komisie a ich návrhy musí schváliť miestne zastupiteľstvo.

OZ Múzeum petržalského opevnenia

dotácia 3 500 eur

Cieľom projektu „Múzeum petržalského opevnenia v bunkri B-S 4 Lány" bola revitalizácia okolia múzea, rekonštrukcia jeho vnútorného vybavenia a, prirodzene, jeho prevádzka. *„Vďaka podpore mestskej časti Petržalka sme sa opäť priblížili k nášmu cieľu – podarilo sa nám zrekonštruovať bunker B-S 4 Lány ako múzeum do stavu z roku 1938. Časť dotácie sme použili na výrobu jedenástich autentických replík dobových vojenských postelí a na nové rozvody ventilácie podľa originálnych výkresov z 30. rokov,"* povedal predseda OZ Múzeum petržalského opevnenia Martin Kubala. Zo získanej finančnej dotácie uhradili členovia združenia aj prevádzkové náklady počas otváracích hodín múzea, pohonné hmoty, stavebný materiál či náradie. *„Pohonné hmoty slúžia v našom múzeu na výrobu elektrickej energie za účelom svietenia, vetrania a pohonu odvlhčovačov,"* uviedol Martin Kubala. Podľa neho je ročná návštevnosť múzea okolo 4 000 ľudí, a to ide v podstate len o obdobie apríl až október a otvorené býva len v sobotu. Predseda OZ zároveň dodal, že návštevnosť má stúpajúcu tendenciu, za čím stojí nielen propagácia a atraktívnosť samotného bunkra s jeho vybavením, ale aj exteriérové aktivity s využitím dobových prvkov, ako sú napríklad protitankové či protipechotné prekážky.

FO Roman Rybár

dotácia 2 500 eur

V septembri 2019 malo premiéru podujatie Petržalský festival, ktoré prinieslo bohatý hudobný program, dobré jedlo i športové aktivity. Dostihová dráha ožila multižánrovým festivalom s vystúpeniami populárnych interpretov, medzi ktorými boli Rytmus, Majk Spirit, Gladiátor či No Name. Okrem toho sa návštevníci mohli zapojiť do workshopov či tvorivých dielní pre deti a zabaviť sa na programe kúzelníka Petra, na pesničkách Sníčka Huga či na vtipoch Šaša Jara. Mestská časť Petržalka

bola jedným z hlavných partnerov podujatia a poskytnutá dotácia sa investovala do športovej akcie Petržalská míľa, ktorá bola súčasťou festivalu. *„Finančnú čiastku sme použili na zabezpečenie časomiery, štartovných čísel, brány, diplomov, trofeje, ozvučenia aj občerstvenia pre bežcov,“* povedal Roman Rybár. Petržalskú míľu odštartoval starosta Ján Hrčka a bežcov neodradilo ani daždivé počasie či klzký terén. Každý z nich si odniesol účastnícku eko medailu vyrobenú z dreva.

FOTO: Roman Rybár

FOTO: OZ Ulita

OZ Ulita

dotácia 2 500 eur

Občianske združenie Ulita ponúka svoje služby v petržalskej časti Kopčany už od roku 2008. Komunitné centrum Kopčany poskytuje poradenské, voľnočasové a vzdelávacie aktivity so zámerom rozvíjať zručnosti a zvyšovať dostupnosť služieb pre deti a mladých ľudí v danej lokalite. Na túto činnosť sa použila aj dotácia MČ Petržalka. Čo sa týka vzdelávania, minulý rok v auguste prebiehala intenzívna letná predškolská príprava pre deti od 4 rokov s cieľom uľahčiť im nástup do školy. Pre žiakov prvého a druhého stupňa základných škôl sa zase dva razy týždenne konalo doučovanie, pri ktorom sa pracovníčky komunitného centra venovali každému dieťaťu individuálne. V rámci skupinových aktivít sa debatovalo s mládežou o aktuálnych témach, ako sú násilie v partnerských vzťahoch, užívanie drog, finančná gramotnosť, výber povolania, rovesnícke vzťahy a podobne. Pracovníčky centra sa na tieto oblasti zamerali v spolupráci s lektormi, ktorí pripravili workshopy. Občianske združenie okrem toho ponúka záujmové krúžky, výtvarné dielne, výlety alebo aktivity pre mamy na rodičovskej dovolenke. *„Sme vďační mestskej časti, že aj vďaka jej podpore sa nám podarilo v minulom roku zrealizovať obľúbené aktivity a udržať kontinuitu našej práce v lokalite Kopčany,“* povedala Veronika Gajarská z OZ Ulita.

OZ DOMKA

Združenie saleziánskej mládeže, stredisko Bratislava-Mamateyova – dotácia 2 500 eur

OZ DOMKA je dobrovoľnícka mládežnícka organizácia, v ktorej sa angažujú mladí pre mladých. V Saleziánskom stredisku na Mamateyovej ulici pôsobí už 24. rok. Cieľom združenia je rozvíjanie osobnosti mladých ľudí a poskytovanie možností na plnohodnotné využitie voľného času. Na to sa zameral aj projekt „Darujme čas mladým“, ktorý podporila MČ Petržalka. Dotácia bola využitá na materiálno-technické zabezpečenie piatich táborových podujatí počas letných prázdnin. V minulom roku sa na letných aktivitách v rámci Saleziánskeho strediska zúčastnilo vyše 394 ľudí, z čoho bolo 377 detí a zvyšok tvorili mladí do 30 rokov. Chlapci a dievčatá z Bratislavy, najmä z Petržalky, si mohli týmto spôsobom prehlbovať vzájomné vzťahy, ktoré počas roka budovali na takzvaných stretkách. Tematické zameranie táborov bolo rozmanité. Dievčenský tábor sa niesol v duchu cestovania v čase, tie chlapčenské mali dobrodružný charakter, štylizované napríklad do indiánskej podoby. *„Vďaka dotácii sa nám podarilo zachovať vysokú kvalitu nastavených štandardov a materiálno-technického zabezpečenia uskutočňovaných podujatí aj pre deti zo sociálne slabších rodín,“* povedal Jakub Zeman z OZ DOMKA.

mh

FOTO: OZ DOMKA

Petržalka má hokejbalové srdce

Betón, loptička a hokejka. Táto kombinácia definuje čoraz populárnejší šport – hokejbal. Je neodmysliteľnou súčasťou sídlisk, a inak tomu nie je ani v Petržalke. Mestská časť eviduje 16 hokejbalových ihrísk a sú tu úspešní hráči aj kluby, ktoré robia Petržalke dobré meno nielen na Slovensku, ale i vo svete.

FOTO: Zdenko Vilkovič, HBT Warriors

ŠPORT

Hokejbal sa dá považovať za akúsi petržalskú tradíciu. Už v minulosti sa bežne stretávali chalani, ktorí sa rozdelili do skupín, batohmi či bundami si vyznačili improvizované bránky a hralo sa. Na akýchkoľvek betónových plochách, dokonca aj na parkoviskách či chodníkoch. Najviac sa však využívali basketbalové ihriská. Samozrejme, doba sa posunula a na sídliskách pribudli hokejbalové ihriská. Z chalanov sa stali profesionáli, ktorí vymenili bežné tričká a molitanové chrániče za kompletné výstroje. A hokejbal už zároveň nie je iba čisto chlapčenskou doménou. Dokázal očariť aj dievčatá a ženy.

Petržalka je v súvislosti s hokejbalom špecifická. Poskytuje veľmi dobré podmienky na tréningy, kondičné cvičenia aj samotné zápasy. A tie lákajú čoraz väčší okruh divákov, ktorí chodia podporovať lokálne tímy. V Petržalke evidujeme celkovo šestnásť hokejbalových ihrísk: jedno je vo vlastníctve mestskej časti, šesť je zverených do správy MČ, ďalších šesť je vo vlastníctve hlavného mesta a tri sú vo vlastníctve súkromných subjektov. Azda najkvalitnejším je v súčasnosti ihrisko na Haanovej – Green Staff Aréna, kde môžete vidieť hrávať predovšetkým petržalské tímy, ktoré tu majú zázemie. Ide o Jokerit Petržalka a klub LG ABhokej Bratislava. Oba tímy pôsobia v slovenskej hokejbalovej extralige, zaznamenávajú úspechy a sú liahňou „zlatých talentov“, čo platí napríklad o Jozefovi Mináriovi (LG) či Miroslavovi Božíkovi (Jokerit). LG ABhokej Bratislava sa môže pochváliť dokonca Európskym pohárom majstrov z roku 2000.

FOTO: Ivana Vrabľová

Pouličná hokejbalová liga, ktorá takpovediac vychováva novú generáciu hráčov, sa dostáva do popredia na ihrisku na Mamateyovej ulici. V tejto lige sú združené bratislavské hokejbalové kluby nielen z Petržalky a vytvoril sa tu priestor pre podobné skupiny chalanov, aké sme spomínali v úvode, aby sa zorganizovali a zmerali si sily s rovnako zapálenými družstvami.

Tento šport má v Petržalke na čo nadviazať a zdá sa, že má pred sebou zaujímavú budúcnosť. Venuje sa mu čoraz viac nadšencov, nemá núdzu o hráčov a vzhľadom na to i na narastajúcu divácku popularitu sa skvalitňuje aj zázemie na praktizovanie hokejbalu.

jk

Naša Petržalka, EV 5826/19, ISSN 2644-5719, vydáva MČ Bratislava-Petržalka, Kutlíkova 117, 851 12 Bratislava. Šéfredaktor: Daniel Bernát (daniel.bernat@petrzalka.sk, autorská skratka: dan). Redakcia: Jakub Kuruc (jk), Mária Halašková (mh), Ivana Vrabľová (iv), Adam Sarlós (as). Náklad: 50 000 ks. Distribúcia: marketing post.

Cestou-necestou po „petržalskej galaxii“

Ak by bolo možné cestovať naprieč slnečnou sústavou, vyšlo by to určite poriadne draho. V Petržalke sa však takáto cesta dá absolvovať – jednoducho a lacno. Niekoľko pohostinských zariadení sa totiž volá podľa vesmírnych telies.

Navštíviť môžete Venušu, Meteor, Kométu či Orion. Jupiter už zatvorili, ale určite si ho veľa Petržalčanov pamätá. Zväčša ide (a išlo) o podniky vyznačujúce sa lacnejším pivom, čapovanou kofolou alebo nefalšovanými poldecákmi. Ich ďalším spoločným znakom sú fajčiarske miestnosti. Okrem pizzerie Orion sú všade, a platilo to aj pre Jupiter.

Poslednou a najpevnejšou súčasťou týchto pohostinstiev sú štamgasti. Vďaka nim sa môžete dozvedieť o Petržalke veľa zaujímavého. O tom, ako prebiehala jej výstavba, čo všetko sa v našej mestskej časti udialo počas pôsobenia súčasného starostu aj tých predchádzajúcich.

Na ceste po „petržalskej galaxii“ začíname v Ovsišti. Pizzeria Orion na Blagoevovej ulici je našou prvou zastávkou. Terasu vidno už z diaľky, no reštaurácia nepriťahuje ľudí iba v lete a najviac ju navštevujú rodiny s deťmi. Interiér je síce menší, no zaujme. Okrem akvária s rybičkami v ňom nájdete aj majestátnu hlavu jeleňa, ktorá je tam odnepamäti.

Po terase sa pomaly presunieme na Šustekovu ulicu k jednej z legendárnych „krčicem“ v Petržalke, k Venuša pubu. Pod týmto názvom je menej známa, štamgasti ju skôr poznajú ako Regent. Hovorí sa, že keď chceš spoznať starých Petržalčanov a dozvedieť sa čo-to o fungovaní mestskej časti, musíš zájsť do Regentu. Venuša pub sa po rekonštrukciách otvoril viac aj mladým ľuďom.

Nasledujúca stanica je „padajúca hviezda“ na Gessayovej ulici, piváreň Kométa. Útulný podnik v dobrej lokalite. V tej aj ostaneme, lebo o kúsok ďalej je bývalý hostinec Jupiter. Dnes je to už len „planéta“ spomienok, no kedysi Jupiter lákal na retro štýl a tradičnú ponuku bratislavských okrajových podnikov. Jeho návštevníci si najviac pochvaľovali nemennú, priam domácku atmosféru.

Poslednou zastávkou na ceste touto obežnou dráhou je Meteor na Rovniankovej ulici. Ďalší „terasový“ podnik, ktorý si svojou domáckou atmosférou drží klientelu už roky. Steny sú obložené drevom, stoly a sedačky sú takisto drevené, ceny sú primerané... Meteor môže „letieť“ ešte dlho.

Máme tu aj jeden bonus – ázijské bistro Moon, ktoré sídli na Ševčenkovej ulici. Ale náš zoznam rozhodne nemusí byť konečný. Napriek tomu, že máme „petržalský vesmír“ prebádaný celkom dobre.

jk

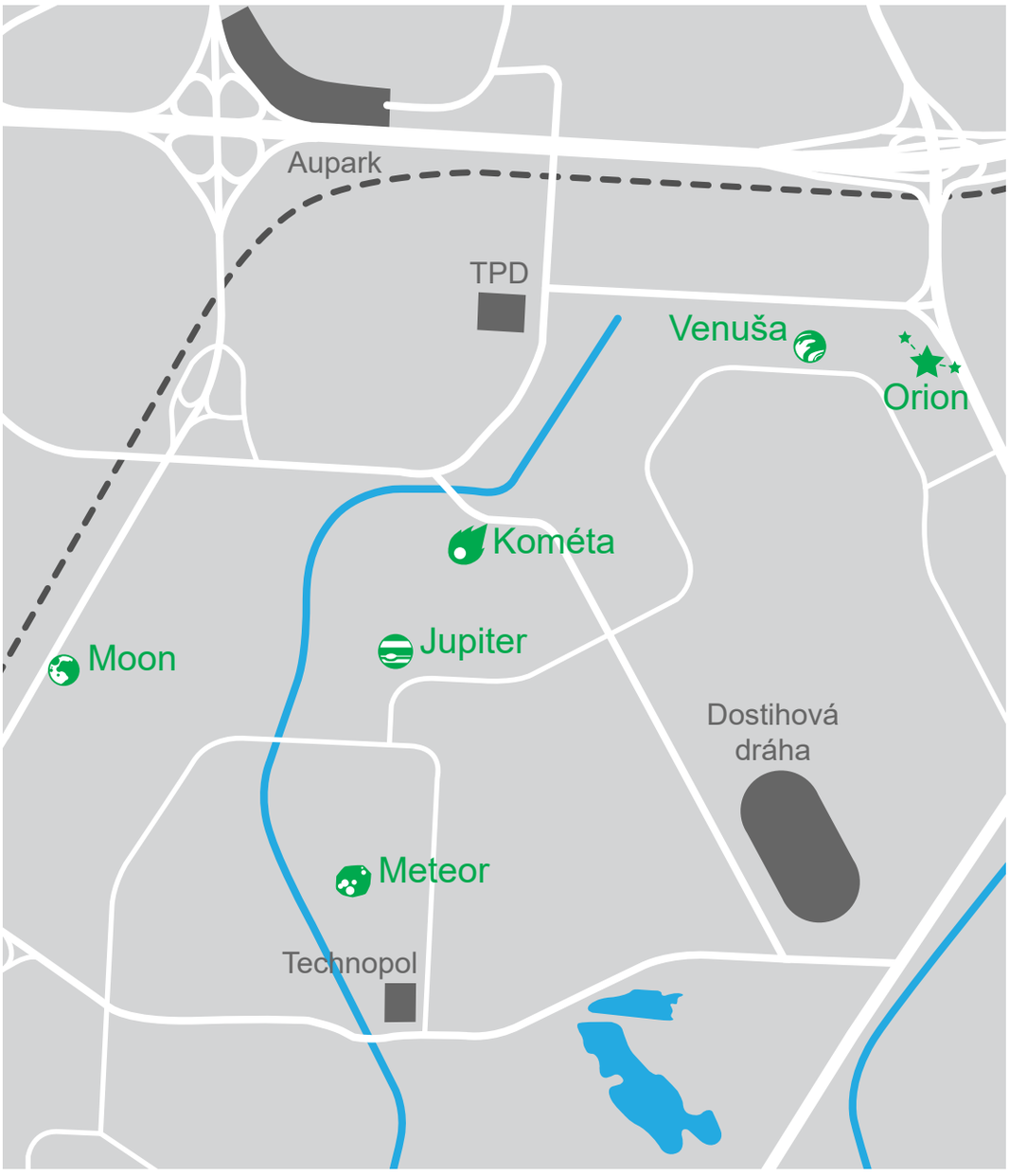

VEDELI STE?

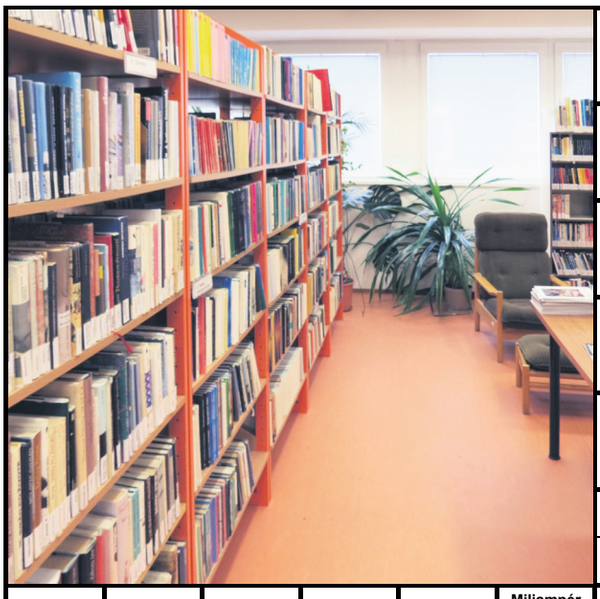

Pomôcky: Aláni, Eol, Nosek, Alt, Mao, Asia,	Slávnosť, mejdan (slang.)	1. časť tajničky	Surovina na výrobu nafty	Dlhochvostý papagáj	Rímske číslo 501	Mazadlo, mastná tekutina	Bezhrbá ťava
Olúpil, oraboval							
Vytrvalo sliedila							
Listnatý strom					M foneticky / Svetová strana		
Citosl. pochopenia				St. John Ambulance (skr.) / Sýtil sa			
Valuta (skr.) / EČV Martina			2. časť tajničky / Akosi			Sarmati, sarmatskí jazdci	Hrad v ČR

Autor: Vierka Blahová	Udieralo nohou	Odskočenie	Neobuto	Britská rieka	Miliampér (zn.) / Citoslovce radosti
Striebristý kov, značka Co					
Nepodľahne					
Výzva k tichu					Uvažoval (knih.) / Mal niečo na sebe
3. časť tajničky				Slovenský volejbalista (Juraj) / Utekajú	
Akváriová rybka			Ostrý hrot / Meno Rudolfa		
Otesal, opracoval kresaním					
Pomôcky: pulpa, Luvos,	Indické zemiakové jedlo	Vzal liek / Tropický plod			
Vysádzal					
Anna (dom.)					Otec (ang.) / Mutual Recognition Agreement
Čínsky spisovateľ				Vyšší dôstojník / Kryha, po česky	
Osobné zámeno			Väčší čierny vták / Citoslovce smiechu		
5. časť tajničky					
Planétka					Egyptský boh vetrov

Nechystaj varením / Samček	Bolo v sede / Bol prinútený	Voňová rastlina / Doložil, doplnil	Uvažoval (knih.) / Mal niečo na sebe	Slovenský volejbalista (Juraj) / Utekajú	Ostrý hrot / Meno Rudolfa	Dreň (odb.) / Hodnotil počtom bodov	Obyvatelia Bavorska / Nejako	Dokončím prácu / Niekde	Otec (ang.) / Mutual Recognition Agreement	Vyšší dôstojník / Kryha, po česky	Väčší čierny vták / Citoslovce smiechu	Skriví	Zámer
				Vírus AIDS / Švédske mesto						Tyl (zastar.) / Vrkoč (nár.)			
			Chem. zn. nobélia / Nezariadený byt								Azda, vari / Hektoliter (zn.)		
					Letecký oddiel (skr.) / Naparuj				Mliečny výrobok / Výraz v kartách				
				4. časť tajničky									
				Asociácia interneto-vých médií (skr.)					Slezina (lek.)				

Na troch vyžrebovaných čitateľov, ktorí úspešne vylúštia tajničku, čakajú ceny. Odpovede nám zasielajte na e-mailovú adresu **tlacove@petrzalka.sk** a do predmetu správy uveďte Tajnička.